Vijfde Jaargang, Nummer 8 Verschijnt elke veertien dagen 15 April 1933

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redaksie: Middenweg 226, Amsterdam-O. Adm. Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro No. 144698. Gem. Giro A'dam F 930
Sekretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Mercatorstraat 133, Amsterdam-W. In België: Tweemontstr. 124, Deurne-Antwerpen

Abonnementsprijs f 1,25 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0.05 per eksemplaar. Oplaag 3000 eksemplaren.

AMERIKA bestond reeds vóór Kolumbus !

Voordat Léon Blum, de zo zeer erkende en geachte leider werd van de franse sosialistiese partij, was hij toneel- en letterkundig kritikus. Zijn werk „Stendhal et le Beylisme"[1]) o.a. wordt zeer hoog geschat door vakkundigen. Ondanks zijn vele werkzaamheden als parlementslid en direkteur van het partijorgaan „Le Populaire", gebeurt het nochtans dat Léon Blum van tijd tot tijd een lezing houdt over een of ander literair onderwerp. Zo gaf hij onlangs voor een talrijk en uitgelezen publiek een voordracht over Stendhal. Ik had het genoegen hierbij aanwezig te kunnen zijn, waar enige uitspraken van de spreker mij vooral troffen.

Blum merkte op, dat Stendhal ongetwijfeld de intelligentste mens van zijn eeuw was, doch desondanks met andere eminente personen, zoals Arago en Thiers, niet geloofde in het sukses van de spoorwegen!.... Bovendien bestonden er voor de auteur van „Le Rouge et le Noir"[2]) geen sosiale problemen. Deze waren definitief opgelost met de Grote Revolutie. En om zijn opmerking kracht bij te zetten, vergeleek Blum de houding van Stendhal met die van Sokrates en Plato t.o. van het oorlogsrecht, volgens hetwelk de overwonnene in de volle betekenis van het woord het eigendom wordt van de overwinnaar. Deze befaamde mannen uit de oudheid toch waren van mening, dat dit geheel vanzelfsprekend was. Bij hun kwam 't zeer zeker niet op, dat de slavernij niet zou bestaan. Evenwel verdween dit maatschappelik siesteem: het werd opgevolgd door de lijfeigenschap, waarvoor nu in de plaats kwam het tegenwoordige loonstelsel.

Natuurlik liet Léon Blum niet na te doen uitkomen, dat tegenwoordig zeer vele ontwikkelde lui nog van mening zijn, dat het kapitalisme het enige stelsel is dat levensvatbaarheid bezit en dus het sosialisme slechts een gevaarlike utopie is. Hetzelfde gebeurt altijd bij alles wat de tijd vooruitgaat. En ik kan mij niet weerhouden te denken, dat Léon Blum en vele andere goed ontwikkelde en intelligente leiders der sosialistiese beweging, zeer skepties staan tegenover de uitspraken van hen die verzekeren dat eens de tijd zal komen, waarin alle mensen van gans de wereld een en dezelfde taal spreken, dat reeds de mogelikheid bestaat, dat na slechts weinige jaren de sosialistiese Internationale haar kongressen kan doen plaats vinden zonder de hulp van vertalers. Niettemin zijn er in de wereld reeds tienduizenden arbeiders, die hiervan overtuigd zijn. En deze hun overuiging is niet gevestigd op het geloof daarin, maar op de zekerheid, omdat deze berust op ondervinding..... Dit jaar vindt in Stockholm het 13e kongres van SAT plaats. Het wordt bezocht door mannen en vrouwen uit tal van landen en toch wordt daar maar één taal gebruikt voor besprekingen en debatten. Hier is een schone gelegenheid voor sosialisten om met eigen ogen te zien, en zelf te horen, hoe eenvoudige mensen uit verschillende landen, gedurende enige dagen zich vrij met elkaar kunnen bewegen als waren zij van dezelfde stam, van dezelfde nationaliteit. Gedurende een gehele week lopen de leden van SAT de toekomst vooruit; in de kiem vestigen zij reeds een nationaliteitsloos of, wil men, een volk van één nationaliteit. En de taal die daar gesproken wordt behoort aan geen enkele natie. Zij is de kwintessens (het edelste, de kern) der grote kultuurtalen. Daarin zijn geen onregelmatigheden, geen onlogiese vormen, zoals men ze vindt in ieder nationaal idioom; het is een eenvoudige taal, gemakkelik leerbaar en nochtans rijker van uitdrukking dan welke nationale taal ook.

Haar naam is *Esperanto* — voor 46 jaren samengesteld door Ludoviko Zamenhof uit Bialystok in Polen. Hij was geen taalgeleerde, maar blijkbaar voorbestemd door zijn geniale intuïtie om een kunstmatige, levensvatbare taal uit te werken.

Om een zodanige taak te verwerkeliken is zuivere wetenschappelike bekwaamheid niet voldoende: nodig is het muzikale talent van een kunstenaar en dat bezat Dr. Zamenhof in hoge mate. Verder dreef de omgeving, waarin hij leefde hem daartoe. In zijn geboorteland immers leefden mensen van verschillende stam, die elk een andere taal spraken en dikwels met elkaar vochten en elkaar doodsloegen. Het hart van de gevoelige jongeling bloedde bij deze dingen en hij had geen rust voor aleer hij een taal had geschapen welke naar hij hoopte de ganse mensheid zou verenigen.

Overigens behoeft het geen verwondering te wekken, dat het niet een taalgeleerde was, die het Esperanto schiep. Zij zijn meer de vorsers van het idioom; zij leggen dit vast en beschrijven het, maar lopen er geenszins op vooruit. Lange tijd hebben de linguisten (taalvorsers) zelfs de mogelikheid van het bestaan van een kunstmatige taal ontkend. Voor hun was een taal als 't ware een levend organisme, waardoor alle pogingen om een taal te *maken*, te voren reeds tot mislukking gedoemd waren.

Maar 't Esperanto kwam, verbreidde zich en werd een niet te lochenen *feit*. Sindsdien veranderden de taalgeleerden van standpunt en kwamen tot de konklusie, dat de taal „een maat-

[1]) Stendhal is het pseudoniem van Beyle, een frans schrijver.
[2]) Een der werken van Stendhal.

MEDEDELINGEN VAN HET KONGRESKOMITEE. (No. 4.)

Sekr. Graaf Florisstraat 13 III, A'dam (O.).

Noodkreet aan de Amsterdammers!
Er hebben zich in 't geheel *maar zeven* leden aangemeld voor onderdak te verschaffen aan kongresbezoekers.
Kameraden, *we kunnen nog vele adressen gebruiken* van hen, die onderdak enz. willen verschaffen aan kongresbezoekers van buiten. Indien u zich nog niet opgaf, *doe dat dan dadelik* of op 16 April 's morgens aan het loket in de hal van *„De Brakke Grond."*
Ten laatste het verzoek van vele werkloze kameraden, die zich de moeite getroosten om per fiets naar Amsterdam te komen. Zij verzoeken niet alleen gratis onderdak (wat helaas niet mogelik is) doch wij doen een beroep op hun Amsterdamse makkers om een gratis maaltijd te verschaffen.
Laten zij, die toch een plaatsje kunnen inruimen, zodra ze dit lezen, zich nu dadelik opgeven aan ons sekretariaat, of zich even aan het loket in de hal van „De Brakke Grond" vervoegen en hun namen opgeven, opdat we nog vele onzer kameraden enigermate tegemoetkomen.

Vlaggen en doeken.
De afdn worden verzocht vlaggen en doeken Zondagmorgen om 9 uur in de kongreszaal te brengen.

Aan bezoekers van buiten.
Aan de bezoekers van buiten Amsterdam berichten wij, dat wij trachten massa-logies te verschaffen tegen matige prijs.
Zij, die geen schriftelike mededeling van ons ontvingen waar men is ondergebracht, gelieven zich te melden aan het loket in de hal van „De Brakke Grond" voor verdere inlichtingen zomede omtrent gelegenheden, waar men voor matige prijs het middagmaal enz kan gebruiken. De afdelingen welke geen geld zonden voor de „Interfratiĝ-Vespero" ontvangen geen toegangskaarten; mogelik is het echter dat 's avonds aan de zaal nog enige kaarten verkrijgbaar zijn.
Wij kunnen nog mededelen, dat bij A.T.V.A., (A'dams tehuis voor arbeiders), Marnixstraat 284--292, A'dam C. gelegenheid bestaat tot overnachten à f 1.50 per nacht, onbijt inbegr. Zij die daarvan gebruik wensen te maken, melden zich aan het loket in de hal van „De Brakke Grond".

Jeugdherbergleden, opgelet!
Zij die lid zijn van bovengenoemde vereniging gelieven hun lidmaatschapskaarten mede te nemen, opdat zij zich voor de nodige nachten onderdak verschaffen. Inlichtingen in de hal.

Het paard achter de wagen spannen.

We lezen in de pers een bericht uit Warschau, dat vurige beoefenaars van de klassieke oudheid, een vereniging hebben opgericht voor de internationalisatie van het latijn.
Hiermede zou dan het latijn tot internationale taal moeten worden gemaakt.
Inderdaad **gemaakt,** omdat ten eerste deze oude taal op geen stukken na aan de behoefte van het huidige internationale verkeer kan voldoen. De — ook al verouderde — woordenschat toch is daarvoor geheel ontoereikend en is het derhalve noodzakelik — o, geachte kritici van het kunstmatige(!) esperanto — duizenden nieuwe woorden te.... maken!
Ten twede strijden de latinisten, zij die het latijn kennen, nog steeds over de juiste uitspraak van het latijn, welke niemand weet.
De heren latinisten verzoeken we, ons met hun nieuw te maken taaltje van het lijf te blijven, zo al niet uit eerbied voor het latijn zelve, dan omdat wij er de voorkeur aan geven het reeds bestaande en goed funksionerende, veel gemakkeliker en even mooie Esperanto, dat reeds over geheel de wereld verbreid is, te doen zegevieren.
Hetgeen wij, praktici, nuttiger vinden, dan het paard der dames en heren teoretici achter de wagen te spannen.

Het verslag van het I.V.A.O.

We ontvingen het goed gedokumenteerde en gedetailleerde verslag van het IvAO over 1931-1932, waarin gewaagd wordt van gestadige groei en bloei.
Over de Radiokursus van onze Fed. in samenwerking met het Instituut en geleid door kdo Lem lezen we tot ons genoegen, dat deze kursus in alle opzichten een sukses is geworden, zonder verloop, zonder enige klacht.
Voorts blijkt uit de statistiek van het aantal studieklubs, dat in 1931 het esperanto de 2e plaats innam en in 1932 de 1e plaats, wat het aantal deelnemers betreft.
Het aantal deelnemers aan Esp. klubs bedroeg in 1931 568 in 29 klubs, op een totaal van 2993 deelnemers in 217 klubs. (Er waren 30 diverse kursussen). In 1932 was dit 379 deelnemers in 24 klubs op een totaal van 2789 deelnemers in 185 klubs.
Het kleinere aantal zal wel verband houden met de grotere aantal kursussen onzer Federatie.
Interessant en leerzaam wordt het staatje als we zien, dat ook andere talen werden onderwezen, welke een kleiner aantal leerlingen telden.
In 1931 waren er in de nederlandse taal 24 klubs met 257 deelnemers. In 1932 11 met 139. Voor duits was dit in 1931 6 klubs met 113 en in 1932, 9 met 157 deelnemers. Engels in 1931 2 klubs met 36 en in 1932 7 met 143 deelnemers.
Frans alleen in 1932, 1 klub met 20 deelnemers.

Wij blijven bouwen!

Opgericht zijn twee nieuwe afdelingen onzer Federatie. Een te Zeist met 11 leden uit een kursus van het I.v.A.O., nadat een algemeen lid aldaar en ons distrikt Utrecht de nodige voorbereidingen troffen.
De andere is een „faka grupo" te Amsterdam, onderafdeling van de Alg. Ned. Bond van handels- en kantoorbedienden met 25 leden.

---

schappelik, traditioneel iets" is. Een der meest gezaghebbende linguisten van heden, A. Meillet, konstateert in zijn werk „Les langues dans l'Europe nouvelle", 1918, het volgende:
1) een kunstmatige taal is mogelik; 2) Esperanto bestaat, funksioneert reeds en wordt een levende taal.
En in 1925 verscheen *in 't esperanto*, van de hand van Prof. Collinson, hoogleraar aan de Liverpoolse Universiteit, een taalkundige verhandeling „La Homa Lingvo" (de taal van de mens)[3]) waarmee deze als 't ware het *feitelike* bewijs leverde, van de stellingen van zijn vermaarde franse kollega.
Toen Meillet tot zijn konklusies kwam, bestond er nog geen arbeidersesperantobeweging. Men zou toen hebben kunnen geloven, dat alleen ontwikkelden in staat waren om 't esperanto te gebruiken. Maar reeds twaalf keer, in twaalf verschillende plaatsen, is het bewijs geleverd, dat gewone arbeiders van gedachten kunnen wisselen over hun gemeenschappelike belangen, enkel en alleen met behulp van Zamenhofs schepping. En in Augustus zal voor de dertiende keer het bewijs geleverd worden in Zwedens hoofdstad.
Wie niet doof is ga naar Stockholm om te horen en zich te overtuigen, dat de esperantisten geen fantasten zijn, maar nuchtere mensen, die evenwel de moed hebben hun tijd vooruit te gaan.
Het nederlandse proletariaat is goed georganiseerd; in vele gevallen navolgenswaard. Is het dan zo dwaas, mijnerzijds de hoop te koesteren, dat inzake de oplossing van het probleem der internationale verstaanbaarheid, ook van die kant een navolgenswaardig voorbeeld wordt gegeven? De nederlandse taal wordt niet gebruikt op internationale kongressen. Het zou zeker dienstig zijn, als de nederlanders verlangden, dat altans esperanto worde aanvaard als offisieele taal, naast de engelse, franse en de duitse taal.
Amerika bestond reeds voor het werd ontdekt. Esperanto bestaat ook, al weet de overgrote meerderheid der mensen nog niet, dat het reeds een levende taal werd van een bestaand, hoewel nog klein, volk.
Ik koester de hoop, dat het 13e kongres van de Sennacieca Asocio Tutmonda (SAT) veel zal bijdragen tot de ontdekking van het onbegrensde Esperantoland, welks bewoners zich niet op het eerste gezicht van elkaar onderscheiden.
Toen Léon Blum enigszins verwonderd opmerkte, dat Stendhal, de intelligentste mens van de 19e eeuw, niet geloofde in het sukses van de spoorwegen en het sosialisme niet vermocht te zien komen, kon hij waarschijnlik niet bevroeden, dat wij, esperantisten, ons niet minder verwonderen als we konstateren, dat heel voortreffelike sosialistiese leiders tot onze beweging zich verhouden als Stendhal tot de spoorwegen.
In het belang van het sosialisme is het onze taak en plicht de waarheid uit te spreken en de feiten te verbreiden.

E. LANTI.

[3]) Uitgave: Rudolf Mosse, Berlijn.

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

PO.

De beginnende esperantist leveren de voorzetsels in 't algemeen al moeilikheden op, vooral, als men zich nog gewennen moet strikt logies te denken, wat bij andere talen niet nodig, doch bij Esperanto een vereiste is. Maar bij het gebruik van het voorzetseltje *po* bereiken de moeilikheden wel het hoogtepunt; getuige de onjuiste toepassing er van in vele Esperantobladen en zelfs in litteratuur! Het zijn dus niet alleen beginners, die tegen *po* zondigen. Dit zij hun een troost.

Maar naast het onjuiste gebruik van *po* als gevolg van onlogies denken of of niet voldoende doordenken konstateren wij nog twee andere feiten:

1e. dat vele kompetente esperantisten een tweevoudige betekenis verdedigen van het gebruik van *po*, die met elkaar in rechte strijd zijn, en de argumenten voor hun verdediging putten uit voorbeelden van Zamenhof zelf;

2e. dat men in 't algemeen *po* zelfs dáár gebruikt, waar een voorzetsel geheel overbodig is, en men zich blijkbaar niet meer afvraagt: **Moet** *po* daar gebruikt worden?. maar: **Kan** het gebruikt worden? Hetzelfde dus als met de richtings-n, die men óók dikwels in de onmogelikste gevallen toegepast ziet.

De voornaamste oorzaak van het misbruik van *po* meen ik te zien in het feit, dat *po* in 't nederlands geen analoog voorzetsel heeft (evenals *da* dus), en dat men daardoor geneigd is een ander in de zin voorkomend voorzetsel door *po* te vertalen.

Uit een desbetreffende verklaring van Zamenhof in „Lingvaj Respondoj" blijkt, dat *po* voor een uitdrukking van maat aangeeft, dat die uitdrukking niet betrekking heeft op alle personen of zaken tezamen, maar op elk afzonderlik. B.v.: *Ili ricevis po 5 pomoj* betekent, dat zij niet tezamen 5 appels ontvingen, maar elk van hen 5. *La drapo kostas po 1 g.* = niet al het laken kost een gulden, maar elke meter er van.

Hieruit valt het volgende af te leiden: Elke persoon of zaak, waaraan men zo'n uitdrukking van maat toevoegt, kan men een **eenheid** noemen. De uitdrukking van maat zelf is te beschouwen als een **hoeveelheid per eenheid.**

Misschien zouden andere woorden als **eenheid** en **hoeveelheid-per-eenheid** te vinden zijn, maar ik wil mij, om geen verwarring te stichten, juist bij dezelfde uitdrukkingen bepalen, die ook door Dr. Mees in zijn „Struikelblokjes" gebezigd zijn.

We hebben dus te doen met een **eenheid** (persoon of zaak of groep van personen of zaken) en een **hoeveelheid per eenheid** (uitdrukking van maat). Een paar voorbeelden, waarin de **eenheid vet** is gedrukt en de **hoeveelheid per eenheid** *kursief*:

Zij ontvingen **ieder** *f 5*.
Men betaalde *f 5* **per man** uit.
Het loon bedraagt *69 c.* **per uur.**
De prijs voor advertenties is *10 c.* **per regel,** *5 c.* **per woord.**
De sigaren kosten *6 c.* **per stuk.**
De boter kost *f 0.80* **per pond.**
Weeg de koffie af **in zakken** van *één pond*.
Hij reed *30 K.M.* **per uur.**
Zij marsjeerden **in groepen van** *zes.*

Nu blijkt, dat die eenheid kan bestaan in een enkel individu: Zij ontvingen **ieder** *f 5* (ieder persoon afzonderlik) of een enkele zaak of voorwerp: De sigaren kosten *6 c.* **per stuk** (**één enkele sigaar** is de eenheid). Maar ook, dat die eenheid een bepaalde vorm kan aannemen als: De boter kost *f 0.80* **per pond** (**pond** is de vorm, die de eenheid aanneemt).

1e. Is de eenheid één persoon, dan zegt men: **ieder, elk, per man, per hoofd.**

2e. Is de eenheid één voorwerp, dan zegt men: **ieder, elk, à, per stuk.**

3e. Is de eenheid nader omschreven, dan zegt men: **per meter, per el, per kist, vat, pond, K.G., doos, zak, groep, regel, woord, uur, dag, K.M.,** enz., enz.

Wil men *po* gebruiken in de gevallen, onder 1 en 2 genoemd, dan behoeft men **ieder, elk, per man, per stuk** enz. niet te vertalen, omdat *po* al betekent **voor ieder.** Dus: Zij kregen **ieder** *f 5* = *Ili ricevis po 5 g.*, en niet: *Ili ricevis* **ĉiu** (of **ĉiuj**) *po 5 g.*

Wil men in die gevallen *po* niet gebruiken, dan vertale men: **ieder, per man, per stuk** enz. door (*por*) **ĉiu,** (*por*) **unu,** b.v.: *Ĉiu el ili ricevis 5 guldenojn. Por ĉiu cigaro oni pagas 6 cendojn.*
En niemand zou vertalen: *Po ĉiu ricevis 5 g.*
Alzo wordt *po* niet voor de eenheid

Wat de pot schaft

Over eksamens en diploma's. III.

Moet de kandidaat voor eksamen A tonen „lingve kapabla" te zijn, — voor eksamen B moet hij bovendien bewijzen, dat van hem verwacht mag worden, anderen „lingve kapabla" te kunnen maken. En daar komt méér voor kijken! Het gaat er n.l. niet alleen om, een ander de grammatika te kunnen bijbrengen — hoewel dit een van de belangrijkste dingen is — maar ook om hem als voorlichter, als raadgever ter zijde te kunnen staan, op zijn weg naar verdere volmaking als esperantist.

De kandidaat moet zich in de eerste plaats een helder inzicht hebben verworven in de struktuur van een taal in het algemeen en van Esperanto in het biezonder. De meest doeltreffende studie voor hem is: zèlf eens iemand in te wijden in de geheimen der spraakkunst. Wie wel eens een kursus heeft gegeven, zal weten, dat de leider **minstens** zoveel leert als zijn leerlingen, tenminste als hij zijn taak ernstig opvat en begrijpt, dat wil hij iets duidelik maken aan een ander, het eerst hemzelf duidelik moet zijn! Hij kan wel menen het een of ander stuk grammatika goed te begrijpen of aan te voelen, maar om het aan anderen te kunnen verklaren, moet hij zich van zijn kennis daaromtrent goed rekenschap geven en zich terdege voorbereiden. Niet zelden blijkt daarbij dan, dat hij het toch niet zo zeker wist, als hij wel dacht; dat er haken en ogen zijn, die hij niet vermoed had, terwijl op de kursus de een of andere schijnbaar domme vraag van een leerling hem tot nadenken stemt. Hij is genoodzaakt zich meerdere kennis van Esperanto te verschaffen, dan men in een gewoon leerboek vinden kan, waarbij hij ervaren zal, dat hij voor de twede maal leert en dat hij Esperanto opnieuw ontdekt! De eerste maal — zo zal 't hem toeschijnen — was het, alsof hij een treinreis maakte in de nacht. Toen hij op de plaats van bestemming kwam, had hij niets gezien van het landschap, waar hij doorheen gespoord was. De twede maal maakt hij die reis overdag en zie: hij is op hetzelfde punt aangekomen als de vorige keer, maar nu heeft hij gezien, **hoe** hij er gekomen is.

Het is o.a. zulke algemene voorstudie, die Eksamen-B bij de kandidaten veronderstelt. Die meerdere kennis kan men opdoen uit *Lingvaj Respondoj* van Dr. Zamenhof, *Gramatiko kaj Vortfarado* van Fruictier-Grenkamp, *Plena Vortaro* van SAT, en de *Taalkursus* en *La Konsilanto* van de Federatie.

De overige eisen zijn:

1. Vertalen in het Nederlands.

De kandidaat moet een fragment uit een origineel of vertaald Esperanto-werk in het Nederlands overzetten. Dit zal een minder eenvoudig stuk zijn, dan voor dezelfde taak bij Eksamen-A. In 't biezonder zal gelet worden op het toepassen van de Nederlandse taalregels, op woordkeus en stijl. Het behoeft wel is waar geen letterkundig juweel te zijn, maar van iemand, die anderen onderricht moet geven, mogen we verwachten, dat hij in zijn eigen taal tuis is en zich daarin behoorlik weet uit te drukken. De vertaling moet zo getrouw mogelik zijn en toch in vlot en gangbaar Nederlands, dus niet stijf en al te angstvallig naar het oorspronkelike. De kandidaat moet in staat zijn de Esperanto-uitdrukkingswijze in het Nederlands weer te geven.

2. Vertalen in Esperanto.

Een stuk tekst, bij voorkeur een kranten- of tijdschriftartiekel moet uit het Nederlands in Esperanto worden vertaald. Hierbij zal eveneens worden gelet op stijl en woordkeuze. Ook bij deze vertaling moet de kandidaat nauwgezetheid betrachten en er vlot en gangbaar Esperanto van maken, dus niet houterig en al te krampachtig vasthoudend aan het origineel.

Verder moet hij in staat zijn de Nederlandse uitdrukkingswijze in Esperanto weer te geven, hetgeen evenals bij de vorige opgave, misschien niet met dezelfde woorden mogelik is, maar dat is dan ook niet nodig. Men bestudere daarom werken van algemeen erkend goede Esperanto-schrijvers en vrage

geplaatst (**ĉiu**), maar voor de hoeveelheid per eenheid (5 g.), dus de hoeveelheid, die elke eenheid (persoon) krijgt.

Geldt dit voor de gevallen, waar de eenheid één persoon of één voorwerp is, dan geldt dit ook voor de gevallen, waar de eenheid een bepaalde vorm aanneemt of een bepaald karakter draagt: **per uur, pond, zak, woord** enz.

Hieruit volgt, dat het nederlandse *per* in genoemde gevallen niet door *po* vertaald mag worden, maar door een ander passend voorzetsel: *por funto, en* (*dum*) *horo*. En juist in deze gevallen gebruikt men *po* **wel** verkeerd: *po funto* in plaats van:*por funto*.

Maar nu: In verreweg de meeste gevallen, onder 3 genoemd, is het voorzetsel *po* een overbodige luukse, en kan men hetzelfde zeggen zonder *po*, doch met toepassing van de naamvals-n als bepaling van prijs, maat, gewicht, dus:

*Anoncoj kostas 5 cendoj*n *por vorto* i. pl. v.: **po** *5 cendoj por vorto*.
*La cigaroj kostas 3 guldenoj*n *por kesteto* i. pl. v.: **po** *3 guldenoj por kesteto*.
*Li veturis 30 kilometroj*n *en (dum) horo* i. pl. v.: **po** *30 kilometroj en (dum) horo*.
In de volgende voorbeelden is *po* nodig:
Li pesis la kafon en sakojn po (= van) *1 funto*.
Li fumas cigarojn po (= van) *5 g. por cento*.
Oni dungis laboristojn por unu semajno po (= voor) *5 g. ĉiutage*.
Gemakkelik kan men in de war raken doordat een woord, b.v. *kesteto* in 't ene geval een eenheid aangeeft en in een ander geval een hoeveelheid per eenheid:

1. *La cigaroj kostas 2 guldenoj por kesteto* — of: *La cigaroj kostas po 2 guldenoj por kesteto*.
2. *Li ĉiam aĉetas siajn cigarojn po kesteto*.

In het laatste geval beschouwt men dan als eenheid **elke koop.**
Dergelike zinnen, waarin de eenheid verzwegen of in het werkwoord vervat is, zijn:

Vendi podetale (**elke verkoop** = eenheid = is klein);
vendi pogrande (**elke verkoop** = eenheid = is groot);
vendi po paroj (**elke verkoop** = eenheid = is een paar).

Ook is de eenheid verzwegen in:
Ili promenis po kvar (**elke groep** = eenheid) telde vier personen.
La demonstraciontoj venis po miloj (**een groep** telde duizenden).

Daarnaast:
El ĉiu urbo venis la demonstraciontoj po miloj (**uit elke stad** = eenheid = kwamen duizenden).

Verzwegen ook in:
En la nederlanda lingvo kelkaj sonoj ne ĉiam estas reprezentataj de po unu litero. De eenheid is hier **iedere klank afzonderlik.**
Zou in deze zin *po* weggelaten worden, dan zou *de unu litero* betrekking hebben op **alle klanken tezamen.**

Interessant is het op te merken, dat *po*, alhoewel het komt te staan voor een uitdrukking van maat, niet altijd een eigenlike bepaling voorafgaat als van maat, prijs, gewicht, maar ook kan komen voor een zinsdeel, dat in betekenis voorwerp of naamwoordelik deel van 't gezegde is:

Ili ricevis po 5 g. (= ĉiu ricevis 5 guldenojn).
La prezo estas po 5 g. (= La prezo por ĉiu objekto estas 5 guldenoj).
Het gebruik van *po* blijft echter in al deze gevallen hetzelfde, d. w. z. een naamvals-n is niet nodig.

Ofschoon, zoals ik in de aanhef van dit artiekeltje al zei, door sommige esperantisten een andere opvatting van *po*, tegengesteld aan de door Zamenhof zelf aanbevolen mening, wordt verdedigd, en wel op grond van enkele voorbeelden van Zamenhof, wil ik niet trachten die beweringen te weerleggen. Eerstens is mij de weloverwogen raad van Zamenhof meer waard dan zijn enkele, misschien niet overdachte schrijfwijzen. Twedens is de door die esperantisten gehuldigde mening door Zamenhof zelf als foutief aangemerkt; en ten derde vind ik het ongepast het „Fundamento" of Zamenhof's werken te misbruiken, door er bewijsgronden in te zoeken voor andere regels, dan Zamenhof voorschreef. Het zou met het „Fundamento" gaan, zoals het helaas de Bijbel verging: een wapen in ieders hand.

En ten slotte acht ik één regel zonder uitzondering in alle opzichten verkiesliker dan twee regels, die elkaar volkomen opheffen. Volgens die dubbelzinnige stelling zou men evengoed kunnen zeggen: *Li veturis 30 km. po horo* = als: *Li veturis po 20 km. en horo*. Naar Zamenhof's opvatting is alleen de laatste vorm juist.

---

zich bij bepaalde zegswijzen, uitdrukkingen, spreekwoorden e.d. af, hoe wij dat in onze taal zouden zeggen.
Goed vertalen is niet gemakkelik. Veel oefenen, bij voorkeur onder leiding van een meergevorderde is gewenst.

3. Opstel.

De kandidaat moet een opstel maken, waarbij hij de keus heeft uit een vijftal onderwerpen.
Het gaat er hier om, zijn eigen gedachten over een bepaald onderwerp behoorlik te kunnen uitdruken. Wat taal en stijl van deze opstellen betreft verwijzen we naar hetgeen we hiervoor hebben gezegd aangaande de opgaven 1 en 2.
Over het **maken** van een opstel, waar sommigen nog al tegen op zien, hopen we binnenkort eens een artiekeltje te schrijven.

4. Diktee.

Over deze opgave leze men nog eens na, hetgeen we gezegd hebben bij eksamen A in het vorige nummer.

5. Literatuur.

De kandidaat moet 6 werken van buitenlandse schrijvers hebben bestudeerd en daarvan op het eksamen in het kort de inhoud kunnen weergeven. Let wel: hij moet ze **bestudeerd** hebben. Zou hij ze enkel maar hebben **gelezen,** dan heeft hij van zijn taak een al te gemakkelike opvatting. Die 6 werken mogen ook niet van te geringe omvang zijn, dus geen brosjures e.d. Bovendien is dit 6-tal slechts het minimum. We mogen verwachten, dat hij er meer gelezen heeft.
Minstens 2 ervan moeten van *Zamenhof* zijn, waarvoor we aanbevelen: Marta, La Revizoro, Hamleto, Rabistoj, Batalo de l'Vivo, Biblio (Malnova Testamento) Ifigenio en Taŭrido en zijn „Kongresaj Paroladoj". Van *Kabe* La Faraono en Patroj kaj Filoj. Van *Luijken:* Pro Iŝtas en Stranga Heredaĵo van *Baghy:* Hura, Viktimoj, en Dancu Marionetoj! Van *Lanti:* Vortoj en Naciismo. Van *Privat:* Vivo de Zamenhof. Van *Moch:* La reĝo de la montoj. Van *Ŝidlovskaja:* Princo Serebrjani. Van *Forge:* Saltego trans jarmiloj.
We zullen spoedig een uitgebreider lijstje publiseren.

6. Geschiedenis.

Verder moet hij een en ander vertellen over de literatuur in het algemeen en de geschiedenis van Esperanto en de stand der beweging. Hetgeen hij van dit alles moet weten kan hij vinden in „Gvidilo tra la Esperanto-movado" de G. P. de Bruin.

7. Onderwijs.

Ten slotte moet hij blijk geven de Esperanto-spraakkunst meester te zijn en duidelik weten te verklaren. Al is dit het laatste punt, daarom is het niet het onbelangrijkste. Integendeel is dit de **kern** van het B-eksamen. Oefening is ook hier noodzakelik.
Wie zelf nog geen kursus heeft, probeert maar eens een beginneling uit zijn afdeling verder te helpen. Er zijn altijd wel leden te vinden, die met groot genoegen de elementaire kursus nog eens dunnetjes over willen doen. En onze afdelingen raden wij aan om zo'n student voor het B-eksamen aan hun kursusleiders toe te voegen. De „kwekeling" heeft dan echter een zwijgende rol; hij mag niet treden in het werk van de kursusleider, doch ziet slechts toe. Wil hij met de leider over het een of ander van gedachten wisselen, dan moet hij dit doen **na** de les. Op deze wijze moeten wij zorgen voor de uitbreiding van het kader in onze beweging. Meer dan ooit dienen wij daar ernstig aandacht aan te schenken.

Al onze eksamen-eisen zijn in hun uiterste vorm natuurlik idealen; daarom worden er sijfers gegeven, waarvan het hoogste — het ideële — **10** is, dat men moet trachten te benaderen.
Tot hen, die zich volgens onze wenken hebben voorbereid, en met sukses Eksamen-B hebben gedaan, kan de leerling zich met vol vertrouwen wenden om leiding. Dan heeft het diploma ook werkelik betekenis gekregen, hetgeen echter niet wil zeggen, dat de studie dan is afgelopen, want, dit herhalen we: uitgestudeerd zijn we nooit!

F. F.

ONZE GROEPAVONDEN

LA GVIDILO EN KONVERSACIAJ VESPEROJ. II.

Publikigante duan serion da demandoj pri la enhavo de la Gvidilo, ni atentigas pri tio, ke ĉi tiuj demandoj, kiuj rilatas al parto II de la verketo, estas iom malfacilaj. Eble do estos bone, precipe kiam la partoprenantoj estas plejparte komencantoj, pritrakti ilin poste. Krome ni denove instigas la gvidanton, aldoni kiel eble plej multe da detaloj, klarigoj ktp. kaj pli ol unufoje pritrakti ĉiun ĉapitreton.

3. Ĉu E estas lingvo natura? Ĉu E estas tute artefarita? Ĉu ĝiaj elementoj estas artefaritaj? El kio konsistas la artefariteco de E? El kio estas prenitaj la elementoj de E? El kiuj lingvoj estas prenita la plimulto de la vortoj de E?[1]) Ĉu en E ankaŭ estas vortoj prenitaj el la germanaj lingvoj? Ĉu ankaŭ la slavaj lingvoj estas reprezentitaj en E? Kiom da % de la vortoj en E estas romanaj laŭ deveno? Kiom da % estas germanaj? El kiuj lingvoj estas la ceteraj 10%?
Laŭ kiu principo Zamenhof elektis la vortojn? Kion signifas la principo de internacieco? Ĉu ĉiuj vortoj de E estas fremdaj por komencanto? Kiel oni formas vortojn en E? Kio estas radiko? Nomu kelkajn. Kio estas afiksoj? Kie oni metas la prefiksojn? Kie oni metas la sufiksojn? Kio estas finaĵo? Kio difinas la gramatikan rolon (funkcion) de vorto? Kio estas finaĵo de substantivo, adjektivo ktp? Ĉu ĉiuj vortoj en E havas gramatikan finaĵon? Kiuj vortoj ne havas gramatikan finaĵon? (kvankam, ĵus, tamen, por, k.s.) Kio difinas la signifon de kunmetita vorto? Kiel oni nomas lingvojn kiuj havas tian strukturon?

4. Kiu verkis la Fundamenton? El kiom da partoj ĝi konsistas? El kiuj partoj ĝi konsistas? Kiom da reguloj havas la E-gramatiko? Kio estas vortaro? Kio estas ekzercaro? Kioma kongreso akceptis la F? Ĉu la F estas ŝanĝebla? Kio estas la bazo de E? Kia estas la bazo de E? Kiaj oni nomas la vortojn el la F? Ĉu la F enhavas ĉiujn vortojn oficialajn? Kiom da listoj da oficialigitaj vortoj jam aperis? Kiu oficialigis tiujn vortojn? Kiaj eldonoj de F ekzistas?[2])
5. Ĉu la neŝanĝeblo de la F kaŭzas, ke E ne povas disvolviĝi? Ĉu E restos rigida? Ĉu okazas en E subitaj ŝanĝoj? Ĉu oni povas fari en E ŝanĝojn laŭ sia persona gusto? Ĉu ekzistas instancoj, kiuj povas fari subitajn ŝanĝojn en E? Ĉu E evoluas alie ol naturaj lingvoj? Kiel pliriĉiĝas E? Ĉu E evoluas rapide? Ĉu oni povas enkonduki en E novajn vortojn kaj formojn? Ĉu oni povas subite malaperigi malnovajn formojn? Ĉu la novaj vortoj rapide eniras la lingvon? Kio estas neologismo? Kio estas arkaismo?
6. Kiu kongreso akceptis la Deklaron pri E-ismo? Kiu proponis ĝin? Kio estas la E-ismo? Ĉu E volas entrudi sin en la internan vivon de la popoloj? Ĉu ĝi volas forpuŝi la naciajn lingvojn? Ĉu estas malpermesite ligi kun la E-ismo iun alian ideon aŭ esperon? Ĉu la E-ismo respondecas pri tio? Kial la amikoj de lingvo internacia grupiĝis ĉirkaŭ E? Kiu lingvo estas elprovita kaj montriĝis taŭga? Ĉu Zamenhof restis posedanto de E? Kiu estas la materiala mastro de la lingvo? Ĉu ĉiu E-isto estas libera obei la F aŭ ne? Kiun oni povas nomi E-isto? Ĉu E-isto devas uzi E por difinita celo?
7. Ĉu oni povas instrui E-on nur laŭ unu metodo? Kiom da metodoj de E-instruo ekzistas? Kiuj estas tiuj metodoj? Kiel nomiĝas la metodo, kiu instruas per la nacia lingvo? Ĉu per la gramatika metodo oni facile lernas paroli la lingvon? Ĉu en la kursoj laŭ gramatika metodo ĉiuj kursanoj restas ĝis la fino? Ĉu la rekta metodo estis populara jam de longe? Kia estas la instruo laŭ tiu metodo? Kiuj estas la avantaĝoj de la rekta metodo? Ĉu oni bone lernas la gramatikon per tiu metodo? Kiu estas Andreo Cseh? Kion li eltrovis? Kiel oni nomas lian metodon? Ĉu nur Andreo Cseh instruas laŭ tiu metodo? Kiom da homoj partoprenis la kursojn de Andreo Cseh? Kion celas la Internacia Cseh-Instituto? Kion ĝi faras? Kie ĝi okazigas kursojn? Kio estas la E-domo en Arnhem?

[1]) Romanaj lingvoj estas i.a. la franca, itala kaj hispana; al la germana lingvogrupo apartenas krom la germana ankaŭ la nederlanda, sveda, norvega k.a.; slavaj lingvoj estas i.a. la rusa, bulgara, ĉeĥa, kaj pola.
[2]) En la teksto presite: kvarlingva eldono de la F. Tio devas esti kvinlingva.

BOEKBESPREKING.

Bela Joe.
Beautiful Joe van Marshall Saunders, vertaald uit 't engels door James Blaikie (Engelsman) en Nikolao Hohlov (Rus), geïllustreerd door D. Copeland. Uitg.: Brita Esperanto Asocio, 142 High Holborn, W. C. 2, London. Blz. 310.
Vandaag enige woorden over dit boek, waarvan de Esperanto-vertaling weliswaar in 1929 verscheen, maar in ons land nog niet besproken werd. Voorafgaande uitgaven van dit werk in vele talen, hebben een groot sukses gehad: meer dan 1 millioen eksemplaren werden verkocht.
De tietel van het boek doet U misschien denken aan een boeiende roman van de een of andere „Apollo", maar ge zoudt U vergissen. Bela Joe is de naam van een hond, wiens autobiografie men in dat werk leest. Volgens de schrijfster heeft de hond werkelik bestaan. Eerst behoorde hij aan een wrede baas, die hem in zijn woede beestachtig verminkt heeft; later uit zijn handen verlost, leefde hij in een gelukkig tehuis en werd in de hele omgeving bekend.
Het boek is een pleidooi voor onze stomme vrienden, de dieren, die vaak meer door onwetendheid, dan door wreedheid door de mensen mishandeld worden. Welk een fijn gevoel voor de vreugde en smart van hun meester sommige huisdieren hebben, hun goede en slechte eigenschappen, biezondere neigingen, vriendschap tussen verschillende soorten van dieren, bescherming, die de mens hun verschuldigd is, dat alles vinden wij in „Bela Joe", eenvoudig, met een warm menselik gevoel beschreven.
Het overdreven religieuse in sommige hoofdstukken is wat hinderlik en eveneens voelt men in het verband van het verhaal 'n zekere kunstmatigheid. De vertaling, behalve enige naciismen, is tamelik goed. Soms zondigen de vertalers tegen het juiste gebruik van ig en iĝ, van „lia" en „sia". Naast de engelse namen staat ook de juiste uitspraak.
Het boek leest heel prettig, in 't biezonder wegens de indeling in korte hoofdstukken. Onze jonge Esperantisten vinden in „Bela Joe" een stuk lichte lektuur, die niet boven hun krachten gaat en leerzaam, wat het dierenleven betreft. EFO.

NIEUWE GIDSBOEKJES.

La amikoj de Saint-Omer.
Een geïll. gidsje in esp. van 4 blz. van St. Omer, dat ook de plaatselike handels- en industriële jaarbeurs van 12 tot 20 Augustus vermeldt en aan de lezer bekend maakt, dat in St. Omer zich een der rijkste verzamelingen bevindt van dokumenten van de Esperanto-beweging van 1887 tot nu toe. Aanvragen voor dat gidsje bij de red. van „La amikoj de Saint-Omer", 145, Rue de Dunkerque, Saint-Omer (P.-de-C.), Frankrijk.

Rio de Janeiro,
een gidsboekje in 5 talen: portugees, spaans, frans, esperanto en engels, uitgegeven door de Touring Club in Brazilië. De beschrijving met rijke illustraties onthult aan de lezer de schoonheid van de hoofdstad van Brazilië. Het gidsboekje is tegen 1 antwoordcoupon verkrijgbaar bij: Brazila Ligo Esperantista, Av. Marechal Floriano, 212, Rio de Janeiro, Braziliŝ. EFO.

Bericht van het Fed. Eksamenkomitee.

Het eerste eksamen voor diploma A en B zal plaats vinden op Zondag 14 Mei a.s. te Amsterdam.
De kosten van deelname zijn: voor kandidaten, die lid zijn van de Federatie of van LEEN, NK, NCEV of NOSOBE, voor eksasamen A f 2.50 en voor eksamen B f 4.—; voor hen die niet bij een van genoemde organisaties zijn aangesloten, het dubbele.
Aanmelding vóór 25 April a.s., onder gelijktijdige storting van het eksamengeld op postrekening 142615 ten name van G. P. de Bruin, G. J. van Heekstraat 140, Enschede. Aanmelding en betalingen na die datum worden niet aangenomen.
Op verzoek zullen, zo mogelik, ook eksamens worden afgenomen te Den Haag en Leeuwarden. Zij, die daaraan willen deelnemen, gelieven zich ten spoedigste voorlopig op te geven, te Den Haag bij kdo W. C. A. Heessels, Fisherstraat 393;
te Leeuwarden bij kdo H. Rijpstra, Sexbierumerstraat 18, opdat het komitee kan beoordelen of het aantal kandidaten voldoende is.

De sekr.-penningm., G. P. de Bruin,
G. J. van Heekstr. 140, Enschede.

Dit blad wordt gedrukt bij de N.V. Vereen. Drukk. Dico
Lutmastr. 167, Amsterdam-Z., Tel. 28876
Het Adres voor Uw Esperanto-Drukwerk!

NIA FEDERACIO KAJ SAT.

Aliĝo al SAT.

La sekciajn perantojn mi atentigas pri tio, ke novaliĝintoj — se ili aliĝas depost 1 Aprilo — devas pagi entute f 4.40, nome:

Pasiva jarkotizo	f 1.50
Abono „S'ulo" kaj „S.R." ¾ de f 3.50	- 2.60
Aliĝkotizo	- 0.30
	f 4.40

Tiuj, kiuj volas aboni nur la „B" eldonon de SAT ricevos la monatan gazeton „Sennaciulo" kaj devos pagi depost 1 Aprilo:

Pasiva jarkotizo	f 1.50
Abono „S.ulo" ¾ de f 1.— ..	- 0.75
Aliĝkotizo	- 0.30
	f 2.55

Aparta abono je „Sennacieca Revuo" kostos 0.85 kvaronjare.

Plie mi atentigas pri speciala varba numero de „Sennacieca Revuo" okaze de la maja festo. Tiu-ĉi numero aperos 10-5-'33 kaj kostos:

1 Ekzemplero	f 0.18
5 ekzempleroj po	- 0.12
10 „ „	- 0.10
20 „ „	- 0.10

ĉiu plia deko f 0.90. Antaŭmendojn por tiu-ĉi riĉenhava 16 paĝa numero de „S.R." volonte akceptos

J. W. MINKE,
Veeteeltstraat 144, Amsterdam-Oost.

Eigen roem? . . . .

Er verschijnt een nieuw esp. woordenboek van de leider van de Nijmeegse Schriftelike Kursus. De uitgevers doen hierbij een prospektus dat begint met:

„Gedurende de laatste tien jaren heeft de Esperantostudie in ons land een opmerkelike vlucht genomen. Verschillende faktoren hebben daartoe bijgedragen, waarvan de oprichting van de Nijmeegse Schriftelike Kursus en van het Cseh-instituut wel mede tot de belangrijkste behoren."

Over smaak valt niet te twisten, tenzij het prospektus gemaakt is door de uitgevers, in welk geval we zouden willen vragen, zich eerst eens te vergewissen van de o. i. belangrijkste faktor, de propagandistiese arbeid van de esperanto-organisaties. Aan beide genoemde instituten hebben wij altans geen heel persent aktieve leden te danken.

En we slaan, geloven we, de plank niet mis, als we menen dat een groot deel van het sukses dezer instituten te danken is juist aan de esp.organisaties en haar leden.

Alleen daar, waar de esp.organisaties groeien, groeit de belangstelling voor Esperanto.

Frakcia S.A.T. Kunveno

Dimanĉon 16-4-'33 de la 10-11 horo en „Brakke Grond" Nes 51, A'dam (C.)

Tagordo:

1. Malfermo je la 10a *matene*.
2. Raporto pri 1932.
3. Kandidatigo por la nova P.K.
4. XIIIa Kongreso en Stokholmo.
5. Libera diskutado.

Ĉiuj SAT-anoj en la regiono de la nederlanda lingvo estas invitataj al tiu-ĉi frakcia kunveno. Oni zorgu pri enirkarto, ĉar ni gastas ĉe la Fed.!

J. W. MINKE, Regiona peranto.

KUNVENO SOCIALISTA FRAKCIO.

Nia frakcio kunvenos 17 Aprilo, matene je la 10a horo, en la Fed. kongresejo.

Protesto kontraŭ misuzo de Esperanto

Nia sekcio akceptis la sube sekvantan rezolucion kun la peto, aperigi ĝin en nia gazeto. Jen la rezolucio kontraŭ la agmaniero de „Heroldo".[1])

La sekcio Amsterdam XIII, de la Federacio de Laboristaj Esperantistoj en la regiono de la nederlanda lingvo, kunveninte la 5. IV. 1933, legis en „Heroldo de Esperanto" de 2. IV. sub la titolo „Mensogoj pri Germanujo", alvokon en kiu la redakcio de la nomita gazeto provas konvinki la legantaron, ke ĉiuj raportoj en eksterlanda gazetaro pri la sanga teroro de la nuna faŝisma registaro en Germanio estas „mensogoj", konstatas kun indigno, ke la nomita gazeto misuzas Esperanton en la servo de la nuna terorisma reĝimo de Hitler,

alvokas ĉiujn gekamaradojn kaj humane sentantajn personojn, kiuj estas legantoj de „Heroldo" solidariĝi al la malfeliĉaj germanaj fratoj per *malabono* al tiu gazeto,

kaj petas la redakciojn de ĉiuj alilandaj Esperanto-gazetoj represi tiun ĉi rezolucion.

Membroj de la sekcio Amsterdam XIII, de la FLE.

[1]) Kvankam Heroldo skribas ke la eksterlanda gazetaro mensogas, (kaj petas al sia legantaro kontraŭbatali la mensogojn „tiamaniere pruvante la valoron de Esperanto"!), ĝi tamen mem konfesas la persekuton.
Oni nur legu la de ni substrekitan parton el jena frazo, kiun ni ĉerpis el tiu „ĝenerala" gazeto.
La frazo tekstas — „Vere estas ke, *krom aresto de kelkmiloj da Marksistoj, kelkhora fermado de iuj magazenoj kaj kelkaj agoj de unuopaj personoj*, la nacia revolucio plenumiĝis per neordinara disciplino kaj ke hodiaŭ la situacio en Germanlando estas pli trankvila kaj pli sekura ol antaŭe".
Kaj post tia konfeso de Heroldo mem, ke kelkmiloj da personoj pro sia politika konvinko estas arestitaj, judaj magazenoj devige fermitaj kaj ke okazis „agoj" de unuopaj personoj, „samideanoj" devus per la lingvo de la „judo" Zamenhof, nia eminenta majstro, kontraŭbatali la mensogojn kaj helpi disvastigi la veron!
Nu, Heroldo ja mem diras la veron! Ĝi nur legu siajn proprajn vortojn kiujn ni kursive presigis.

Onze verkoop

gaat geregeld voort!

La Gvidilo tra la esperanto-movado, dit handige boekje, geheel in 't Esp., van onze kam. G. P. de Bruin, gaat al aardig lopen.

550 stuks zijn al verkocht.

Maar daar mag het niet bij blijven. Een werkje van 48 blz., met 46 geschiedkundige hoofdstukjes over Esperanto en de beweging voor slechts **40 sent,** dat **moet** lopen.

We hebben nog maar 1500 stuks.

Als alle leden en kursisten slechts hun 40 senten opsturen, komen we te kort.

Ge weet toch

dat *La Konsilanto* pri la esperanto-gramatiko maar f 0.85 kost?

Waarom hebt ge het dan nog niet besteld?

Zie slechts in „Ons Taalblad" hoe kam. G. J. Degenkamp de taalmoeilikheidjes behandelt, en ge weet welk een schat van materiaal ge zult vinden in zijn werkje, dat meer dan 70 onderwerpen in 120 pag. in 't hollands, behandelt.

We verkochten tot nu toe 1100 stuks. Niet kwaad, zult ge zegggen. Maar we zijn niet tevreden vóór dat *alle leden* en *alle kursisten* het bezitten.

Dat hangt van de aktiviteit onzer afd.-besturen en kursusleiders af.

En dan

mag geen kursus aflopen, zonder dat de kursisten het 40 pag. tellende *„Arbeiders Esperantisme"* bezitten. Prijs 17½ sent.

Op deze uitgaven geven we de afdn steeds 20% korting.

Voor één gulden

per maand leveren we alle voor de eksamens benodigde studie- en literaire werken.

Deze aanbieding geldt voor bestellingen van minstens f 5.—, voor elk bedrag. Echter moet de gehele aankoop in *tien* maanden betaald zijn.

Voor 1 Mei

Esp. zangbundels f 0.25; SAT kantaro tekst met muziek f 1.20.

Bestelt nu uw esperantoboeken bij Libro Servo FLE, Valentijnkade 2, Amsterdam Oost, Postgiro 111278.

INTERNACIA ESPERANTO-KURSO POR LA GEOFICISTARO DE POŜTO, TELEGRAFO KAJ TELEFONO EN ARNHEM.

Konsiderante la gravecon de la internacia lingvo por la oficistaro de PTT, la Internacia Ligo de Esperantistaj Poŝt- kaj Telegrafoficistoj (ILEPTO) kaj la Internacia Cseh-Instituto de Esperanto, en kunlaboro kun la Ĝenerala Direkcio de la Nederlanda PTT, organizas specialan internacian kurson de Esperanto por la geoficistaro de PTT, kiu okazos en la Esperanto-Domo en Arnhem de 21 Junio—1 Julio.

Adreso por aliĝoj kaj informpetoj: Internacia Cseh-Instituto de Esperanto, Oostduinlaan 32, Den Haag, Nederlando. (Poŝtkonto: Den Haag 162626).

Libertempo.

La Ĝen. Direkcio de la Nederlanda PTT decidis doni ekstrajn libertagojn al tiuj, kiuj intencas partopreni en la kurso.

Mededelingen van het Federatiebestuur.

Sekretaris: Mercatorstr. 133, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278.
Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698.

Onze Meikrant.
Ongeveer de *helft* der afdelingen liet nog *niets* van zich horen. Die zorgen voor een mislukking. Maar bij de afdelingen die wel bestelden zijn er ook, die een onvoldoend kwantum afnamen. Men begrijpe toch, dat zo iets — *16 pag.* voor *één sent* — alléén kan als de oplaag 100.000 eks. is. Met een één-sents-nummer is het toch heel gemakkelik kolporteren! En krijgt men dus zijn geld terug! Dat is toch wel een zeer goedkope propaganda.
Betalen doet men pas na aflevering. Nochtans werden er slechts 30.000 besteld. Nu staan we voor de vraag om,
1. deze Meikrant niet uit te geven of,
2. de prijs op 2 sent te brengen, of,
3. dit propaganda-nummer in 12 pag. uit te geven of op slechter papier.

Wij verzonden
aan de afdelingen: Interkontaktilo No. 7; een afdruk van onze brief aan het eksamen-komitee, gedateerd 5-12-1931; een afdruk van het schrijven van k-do Faulhaber aan de heer Damen, voorz. „N. K."; van onze persdienst: een sirkulaire „wenken aan onze medewerkers" en een „berichten van de persdienst" dat. 3-4-1933; aan de prov. distrikten: het vorengenoemde en nog enige eksemplaren van de persdienst.
Meerdere eksemplaren worden op aanvraag toegezonden.

Persdient.
De sirkulaire „Mededelingen aan de medewerkers" brengen wij spesiaal onder de aandacht van de prov. distrikten en van de afdelingen.

Gratis goede lektuur
kan zich iedere afdeling voor haar biblioteek verschaffen. Wij zullen de overgeschoten eksemplaren van Protokolaro de SAT-kongreso 1931 (ongev. 700 stuks) onder onze leden verdelen. We verzoeken de afgevaardigden, de aan hun afdeling toegewezen portie in de kongreszaal in ontvangst te nemen.

Distriktstentoonstellingen.
De tijd is nu gekomen dat na het oprichten van de provinsiale distrikten deze gaan beginnen met het verzamelen van eigen tentoonstellingsmateriaal om het propagandawerk in hun gebied krachtig ter hand te nemen.
Daarom stellen wij Esperanto-kranten, -tijdschriften, -gidsen enz., ter beschikking als *grondslag* voor een tentoonstelling.
Gedeeltelik kan men van tijd tot tijd met het aanvullen van nieuw Esperanto-materiaal op ons rekenen.
Pakketten met materiaal kunnen de event. in het kongres aanwezig zijnde sekretarissen van de provinsiale distrikten of hunnerzijds gemachtigden, in de kongreszaal in ontvangst nemen.

Schriftelike kursus Faulhaber.
Wegens het vele materiaal zal deze 35 lessen beslaan, i. pl. v. 26. *Alleen zij, die f 0.50 zenden,* ontvangen de 9 volgende lessen, die één geheel met de vorige vormen.

Ernstige klachten van de penningmeester.
De administratie van vele afdelingen laat zeer veel te wensen. Nu we de stemmensijfers gepubliseerd hebben, blijken de meeste niet juist te zijn. Hieruit blijkt, dat wijzigingen, af- en toevoer van leden, niet geregeld worden opgegeven. Dat *moet* anders! De afd.besturen zorgen toch voor een goeie administratie.
Bovendien wordt de kontributie *niet* elke maand voldaan. Waarom houdt men daar toch niet de hand aan? De kontributie was op 16 Maart niet bij. Men bespreke dit eens in de afdelingsbestuursvergadering.
Ook ontvangen we meermalen postwissels en girobiljetten, waarop *geen of onvolledige* omschrijving waarvoor het bedrag bestemd is.
Verder zende men ons geen gelden voor SAT of de distrikten!

Geschillenkommissie LE.
Aan de kongresagenda voege men nog toe:
13a. „Elekto Plendo-Komitato LE."

Voor de propaganda
ontvingen we van k-do C. de K. uit den Haag f 2.50. Dankon k-do, ĝi estos bone uzata.

UIT DE FED. BEST. VERG.

Verg. van 15 en 29 Maart en 5 April.
Besloten werd een „Interkontaktilo" te verzenden, waarin o.a. een vragenlijst voor hulpeksaminatoren. Een korte bespreking werd gewijd aan de beweging in België. Op de e.v. vergadering van de Fed. Konsilantaro zal een definitieve regeling worden getroffen t.a.v. het sekretariaat in België enz. In het kongresboekje van LEEN en in „Vademecum" verschijnen advertenties onzer Federatie en de Libro Servo. Zo ook gaf de Centrale Esp. Cie. te Nijmegen ons gelegenheid in haar kursus iets over de Fed. te schrijven. Van „Gvidilo tra la esp. movado" van kdo De Bruin zal aan alle afdelingen 1 eksemplaar worden toegezonden, opdat de leden er kennis mee kunnen maken. Het Marxbiljet besloten we toch uit te geven ondanks er maar 68000 zijn besteld inplaats van 150.000 De oplaag is nu gesteld op 100.000. Betreffende het 1 Mei-nummer van L.E., deelt de Red. mede, dat de artiekelen druppelsgewijze binnenkomen. Ook de bestellingen lopen niet zoals het behoort. Uit Gorkum kwam een verzoek, om in Rotterdam een eksamen te houden. Op het SDAP-kongres heeft kdo Swaters de esp. voorstellen verdedigd waarop hij de toezegging kreeg dat de bladen van de Arbeiderspers regelmatig artiekelen over Esperanto zullen opnemen. Het Fed.-bestuur ging over tot het inrichten van een eigen Persdienst, waarvoor de medewerking van al onze afdelingen en distriktsbesturen noodzakelik wordt geacht. Verschillende amendementen worden behandeld. Betreffende de fraksievergaderingen (fakkunsidoj), wordt bepaald, dat niet-leden der Fed. de fraksievergaderingen kunnen bezoeken. Kdo Krijt deelde mede, dat hij door belangrijke omstandigheden onmogelik lid van het Federatiebestuur kan blijven. De amsterdamse afdelingen en 't distrikt zullen worden aangeschreven om te zorgen voor kandidaten voor Federatie-bestuurder. De SAT-peranto deelt mede, dat hij nog een kwantum SAT-„protokolaroj" in zijn bezit heeft en wil deze aan onze leden verkopen. Besloten wordt ze op het kongres aan de afgevaardigden mee te geven om ze onder de leden te verdelen. Een aanbod van LEEN om tijdens hun kongres „fakaj kunvenoj" te houden werd behandeld. In 't bestuur werd daarover verwondering uitgesproken en het nogal naief geacht, dat men daar zou kunnen veronderstellen, dat een organisatie als de onze, bij een andere vereniging een vergadering zou beleggen, nog daargelaten, dat we te zelfder tijd een kongres hebben.
Deze zomer zal het I V V kongreseren in Brussel. De mogelikheid van propaganda op dit kongres en de demonstratie te Antwerpen daaraan voorgaande zal onder het oog gezien worden. Op een verzoek, aan verschillende buitenlandse organisaties gedaan, om tentoonstellingsmateriaal uit te ruilen, kwam een gunstig antwoord binnen uit Belgrado. Het gewijzigde reglement en de statuten wordt na het kongres uitgegeven in stevig omslag en voor alle leden verplicht gesteld, tegen de prijs van 10 sent. Enige blaadjes met wekelikse kontributievakjes worden er in opgenomen. Waar de schriftelike kursus-Faulhaber inplaats van 26 lessen er 35 behoeft en dit een ekstra uitgave vergt van f 350 zal de deelnemers worden verzocht slechts f 0.50 ter tegemoetkoming in de kosten te zenden. Teneinde ons propagandawerk meer uit te breiden, zal de grondslag worden gevormd met een deel van het Fed.-materiaal van distrikts- en afdelings-tentoonstellingen.

DISTRIKTS MEDEDELINGEN.

DISTRIKT A'DAM. Sekr. Graaf Florisstr. 13.
8 Mei a.s. om 20 uur distriktsvergadering in „Huize Bob", Amstel 27.
De agenda wordt nog bekend gemaakt in L E en het April-bulletin.
Voorstellen voor de vergadering en resultaten der afgelopen kursussen vóór 1 Mei te zenden aan het sekretariaat.
Bezoekt allen de a.s. distriktsvergadering.
M. A., sekr.

DISTRIKT NOORD-HOLLAND.
Sekr. Assumburgstraat 18, Beverwijk.
Uit de bestuursvergadering van 2 April.
Omtrent de kontributie kon geen overeenstemming bereikt worden. Het bestuursvoorstel is 10 sent per maand en per lid. Afd. Haarlem gaat hiermede akkoord. West-Graftdijk stelt voor 1 sent per week, Beverwijk 5 sent per maand. Uit de ingekomen berichten omtrent te voeren propaganda kon geen werkplan samengesteld worden. Gekonstateerd werd, dat de distriktsmededelingen weinig of geheel niet gelezen worden. Op deze wijze is weinig te bereiken. Een algemene vergadering is gewenst. Getracht zal worden deze te houden einde Mei in Alkmaar. Aan deze vergadering zal tevens verbonden worden een „renkontiĝo"! *De afdelingen zorgen er dus voor een en ander vroegtijdig te behandelen, eventuele voorstellen in te dienen en de afgevaardigden voldoende volmacht te geven!*
De afdelingen betalen de reiskosten der afgevaardigden.
Kennis werd genomen van het stichten ener onderlinge esp. groep in het Noorden. Dergelike onderlinge groepen zijn niet gewenst. De deelname van Fed. leden aan genoemde groep wordt afgekeurd. Een regeling zal betracht worden. Het gemis van een sentrumplaats in

het Noorden wordt sterk gevoeld. Alkmaar is hiervoor het geschiktst, bovendien zijn de omstandigheden voor het voeren van propaganda daar heel gunstig en op medewerking, o.a. van het I.v.A.O. kan gerekend worden. Voorbereidingen worden getroffen. De persdienst wordt verzorgd door de sekr. Het wachten is nog slechts op de namen van de vertegenwoordigers der afdeling. Alle berichten omtrent Esperanto in de N.H.-bladen zende men dus aan onderstaand adres:

Assumburgstraat 18, Beverwijk.

DISTRIKT ZUID-HOLLAND.

Solidariteit.

Op onze laatst gehouden distriktsvergadering is besloten om voor ons distrikt tentoonstellingsmateriaal te verzamelen om steeds een kolleksie onder onze hoede te hebben. Eén van de afgevaardigden uit een dorp op het platte land luisterde aandachtig naar hetgeen gesproken werd. Wetende dat deze makker reeds door jarenlange werkloosheid is getroffen, zal het niemand verwonderen, dat dezulken onder ons niet altijd in de goede stemming zijn om hunne aandacht te bepalen bij het onderwerp. Veelal gaat dit gepaard met verminderde belangstelling in alles wat gebeurt. Doch na de vergadering was hij echter spoorloos verdwenen, om ten spoedigste zijn dorp te bereiken. Hiermee zijn echter altijd vele uren gemoeid, omdat onze werker per voet reist, om geen geld uit te geven. De volgende morgen bracht de post een pakket boeken, kranten en geschriften welke zeer geschikt zijn voor tentoonstellingsmateriaal, juist afkomstig van deze kameraad. Een bewijs van trouw en bereidheid van een onzer leden.

Waarom ik dit vertel? Wel, omdat velen van ons prachtig tentoonstellingsmateriaal bezitten, hetgeen ze liever ongebruikt in hun verzamelplaatsen laten liggen dan het ter beschikking te stellen onzer organisatie, welke er prachtig werk mee kan verrichten. Kameraden, wij doen een ernstig beroep op uw bereidwilligheid. Neemt een voorbeeld aan bovengenoemde kameraad die om reisgeld uit te sparen, vele kilometers tippelde om iets voor de Federatie te doen. Volgt zijn voorbeeld. Toont dat gij ook beseft, dat ons materiaal in orde dient te zijn, stelt het in dienst der organisatie. Wie nog niets heeft make zelf het een of ander dienstig voor onze propaganda. Wacht er niet mee tot morgen — doe het nu.

Mede van uw werkzaamheid hangt het af, hoe ons materiaal er uit zal zien. Zendt uwe bijdragen. P. G. van der Plank.

Jac. Marisstraat, 57 r, Dordt.

UIT DE AFDELINGEN.

Zie ook „Agenda". Berichten, die ook voor niet-esperantisten van belang kunnen zijn, schrijve men in 't hollands.

EKSKURSIE VOOR AMSTERDAMMERS.

op Zondag 30 April. Verzamelen om 9 uur presies voor het W.P.-Station. Enkele reis naar Abcoude f 0.25. Wandelen langs de Vinkeveensche plassen enz. naar Nieuwersluis. Vandaar terug per trein naar W.P. f 0.45. Aankomst omstr. 18 uur. Allen welkom. Esperanto spreken is niet verplicht.

AFD. A'DAM I. Sekr.: Smaragdstraat 6[1].

Woensdagavond 5 April hielden wij onze huishoudelike vergadering. In deze vergadering werden als afgevaardigden gekozen de kam. Zachte, v. 't Hof en Englander. Vermeldenswaard is nog, dat wij met een vrije verkoop van de „Heroldo-kalender" f 4.50 inden, welk bedrag wij bestemden voor „Nosobe" (blindulvortaro). J. Englander, sekr.

AFD. A'DAM IX. Sekr. Barentzstraat 71 I.

De Esperanto-kursus voor de leden en donateurs(trises) van de voetbalvereniging A.F.C.-D.W.S. wordt gehouden in de gezellige en netjes ingerichte bestuurskamer, welke geheel belangeloos voor dit doel beschikbaar is gesteld.

Bovendien kregen wij in het maandeliks klubblad een Esperanto-hoekje toegewezen.

Van welke betekenis dit voor onze propaganda is, wordt duidelik als men weet dat deze vereniging 17 elftallen en ongeveer 700 donateurs(trises) telt. O.i. is hier een woord van dank aan het D.W.S.-bestuur zeker op zijn plaats.

Deze kursus is geheel kosteloos en wordt evenals de andere belangeloos door een der onzen geleid. Het Bestuur.

AFD. A'DAM XI. Sekr. Graaf Florisstr. 13[3].

Ni atentigas la anojn, ke ni ne plu konversacias en la ejo ANDB. Ni ankaŭ ŝanĝis la konversian vesperon; la nuna vespero estas ĵaŭdo. Do ĉiuj venu regule en nia nova ejo „De Leeuw", Valkenburgerstraat 149 (C.) La kurso de la ANDB kaj de nia klubo finiĝis kaj 14 personoj el ili aniĝis. Estu bonvenaj en nia movado! M. A., sekr.

AFD. BUSSUM. Sekr. Cereslaan 51.

De kursussen, geleid door de kdoj Baerts en Vrees, zijn weldra geëindigd. Inplaats de studie dan als afgelopen te beschouwen en ieder zijn eigen weg te gaan, zullen zij het geleerde in de praktijk moeten brengen.

Kameraden, gelernantoj, wat zult ge doen? Zult ge U van onze beweging afzijdig houden en U terugtrekken in een ledig nietsdoen? Of zult ge U bij ons aansluiten en met ons de propaganda voor de wereldtaal Esperanto ter hand nemen en U tevens opwerken tot flinke en bekwame esperantisten?

Bedenkt dat slechts gestadige oefening U verder kan voeren op de weg ter vervolmaking.

Sluit U daarom aan bij de Federatie van Arbeiders Esperantisten en helpt mede het grote ideaal verwezenliken, n.l.: de algehele ingebruikneming van Esperanto als wereldtaal! Al la celo, gekamaradoj!

La membrojn de la grupo „Per Esperanto al mondpaco" ni atentigas, ke la adreso de la sekretariejo denove ŝanĝiĝis. La nuna adreso estas: C. Pieters, Cereslaan 51.

AFD. ENSCHEDE. Sekr. Penninkstraat 14.

De ledenvergadering op Woensdag 5 April was niet goed bezocht. Kdo Otto Mankte, uit Duitschland was gedurende 1 dag onze gast. Gedurende de vergadering werden enige vragen gesteld aan kdo Otto over „de toestand in Duitschland", welke hij beantwoordde.

Er werd besloten te vergaderen de 19de April bij kdo Kootstra, Poolmansweg 138 's avonds om 8 uur. Wees present!

AFD. DEN HAAG IV. Sekr. Laakhof 21.

Pro troa okupeco eksiĝis en la pasinta monato 2 el niaj estraranoj nome kdoj: J. Vos, prezidanto kaj C. v. Veen, asesoro. En la ĝenerala kunveno, okazinta la 5an de Aprilo oni elektis kdon Senneke kiel prezidanton kaj kdon v. Berkel kiel asesoron.

Gekdoj nun profitu la okazon por SAT-aniĝi, ĉar ĵus finiĝis la 1a kvaronjaro. Ŝparu kun ni por ke ankaŭ vi en la komenco de Julio apartenu al la SAT-anaro. La kotizo estas po 10 cendoj semajne.

AFD. ZAANDAM. Estrarejo: Zuiddijk 362.

Erare ni informis, ke ni dum la 1a kongrestago forveturos je la 9a horo, **tio devas esti je la 10a** per la vaporŝipo de la Damo. Zorgu ke ĉiuj ĉeestos.

Nia lasta kunveno estas sufiĉe vizitita bone. Post kamaradecaj disputoj ni fiksis nian starpunkton rilate la kongrestagordon kaj elektis delegiton. Ni esperas, ke nia venonta interna kunveno same tiel bone estos vizitata.

La butikestro de la „Laboristo Preso, filio sur la Damo, informis nin ke li ankoraŭ ĉiam posedas gravajn kaj legindajn Esperantaĵojn. Ankaŭ dum la venonta somersezono ni studu!

VAN 12 GOUDEN TIENTJES.

In ons orgaan van 18 Febr. j.l. maakten we NK er een verwijt van, dat dit orgaan niet vermeldde, dat de schenker van de 12 gouden tientjes geen onderscheid maakt tussen de beide eksamenkomitees.

Het blijkt nu, dat deze mededeling alleen aan ons is verstrekt, zodat noch NK noch LEEN daar melding van konden maken. De fout ligt dus niet bij hun.

AGENDA

Zie ook „Uit de Afdelingen". Ieder bezoeke de vergaderingen

Amsterdam (SAT) 16 April, 10 uur v.m. Verg. SAT-leden (ook van buiten Amsterdam) in het Fed. kongresgebouw.

16 April, 's avonds 8 uur „Interfratiĝvespero" in het Fed. kongresgebouw.

17 April, (sos. fraksie) 10 uur v.m. Verg. Sosialistiese fraksie in het Fed. kongresgebouw.

Amsterdam (Distrikt) 30 April, 1 uur, bezoek Stedelik Museum. Voor de geregelde deelnemers.

Amsterdam (Distr.) 30 April Ekskursie naar Nieuwersluis. Om 9 uur van W.P.-station per trein.

Amsterdam (Distrikt) 8 Mei, 20 uur, Distr. vergadering in „Huize Bob", Amstel 27.

A'dam XI. Donderdags konversatie in „De Leeuw", Valkenburgerstraat 149 (C.)

A'dam XIII. 19 April kdo De Geest parolados pri „Litografio".

Enschede. 19 April 's avonds 8 uur vergadering, Poolmansweg 138.

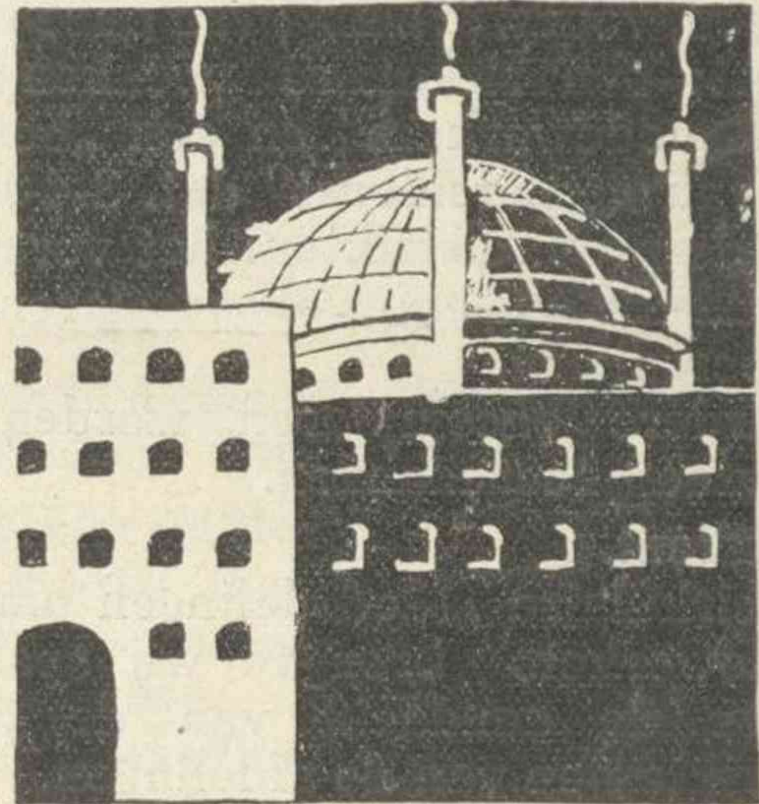
Schiedam. 19 en 26 April kursus.

6 en 20 April klubavond.

Zaandam. 16 April 10 uur v.m. Vertrek met boot naar het kongres.

ATENTU.

Verzamelde Tooneelwerken van B. SHAW.
Drie delen keurig gebonden voor slechts f 4.50.
Slechts enkele series voorradig.
W. Wessels, Vespuccistr. 97, Amsterdam-W.

KONTRAŬ LA REGANTAJ PERCEPTOJ PRI KRIMO KAJ PUNO

de d-rino Clara Meijer—Wichmann

Prezo .... 5 cendoj

Eldonis: La Komitato por agado kontraŭ la regantaj perceptoj pri krimo kaj puno. Olympiaweg 56, Amsterdam-Z.

VADEMECUM VOOR DE NEDERL. ESPERANTIST

vraagbaak voor inlichtingen op Esp. gebied in Nederland.

Prijs f 0.50 ongefrankt. Te bestellen bij: J. Munters, Rouaansche kaai 124, Middelburg.

Viroj — Farigu Vestaĵojn — Virinoj.
Per tutveninta Parizana-tajloro

NISSON'S

121, Kloveniersburgwal, Amsterdam (C.).
Specialaj prezoj por ge-esperantistoj.

Voor Wol, Sajet, Kousen en Sokken naar

W. BAATEN

Oude Gracht 276, bij de Weesbrug, Utrecht
Aanbreien van voeten en maatwerk in eigen machinale brei-inrichting.